

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET MARNTALLÅSEN I BERGS KOMMUN

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Marntallåsen
Kommun	Berg
Socken	Berg, Oviken
Fastigheter	Mantalsbodarna 1:2
Markägare	Naturvårdsfonden (Naturvårdsverket)
Lägesbeskrivning	Cirka 30 km NV Svenstavik samhälle
Kartblad	Topografiska kartbladet 18E NV, 184-3
	Ekonomiska kartbladen
	184 51, 184 52, 184 60, 184 61, 184 62, 184 71
Areal	4058 hektar varav 40 hektar vatten
Fastighetsförvaltare	Länsstyrelsen, Naturvård
Renbetesrätt	Hela reservatet är åretruntmark för renbete med undantag för ett cirka 350 meter brett stråk längst i söder (fd. fastigheten Sölvbacken 3:2). Se vidare finansdepartementets ämbetskrivelse den 23 september 1886 till Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Beskrivning av området - naturförhållanden och naturvärden

Reservatet utgörs av en höjdplatå med en mosaik av myr och skogsmark. Flera torrdalar skär området i sydväst-nordöstlig riktning. Vid isavsmältningen strömmade väldiga smältvattenmängder norrut längs Oviksfjällens östsida mellan isen och fjället. Härvid eroderade dessa breda och flacka, numera försumpade dalar fram.

Kortvuxen martalliknande tallskog dominerar på de öppna vidsträckta myrarna i söder. På fastmarken dominerar granen som ofta är grov och bitvis ganska högstammig. Skogen hyser få eller inga spår av mänsklig påverkan. Längst i norr - söder om Pullvallen - höggs kolved under första världskriget. En viss avverkning har även skett söder om Dörrsåbodarna där man flottat kortvirke i Dörrsåån.

Vegetationen på myrarna är "fattig" bl.a. finns här tuvull, starrar, tuvsäv, ängsull, björn- och klubbvitmossa. Det finns också smärre bestånd med blek vitmossa. På mossepartier dominerar kråkbär, hjortron och rostvitmossa, i höljer tuvsäv, dystarr och björnvitmossa.

Fäbodvallar mm

Hela reservatet har haft betydelse som utmarksområde för bönderna i Oviken och Myssjö med flera socknar och har härigenom blivit präglad av betesdrift under flera århundraden. Inom området finns fem fäbodområden varav två upprustades 1975-76, Västnårbodarna och Anjebodarna. Dessa är i mycket gott skick. I nordväst - till hälften inne på renbetesland - ligger Mustvallen, som också är i bra skick. Dessa fäbodstugor är uthyrda som fritidsbostäder. Längst i norr ligger Dörrsåbodarna, som är i sämre skick. I norr ligger också Pullvallen som numera saknar byggnader liksom Munkvallen strax utanför reservatets östra gräns. Härutöver finns en mindre jaktstuga vid Storsundet och en nyare stuga vid Västnårbodarna.

Litteratur

Oviksfjällens fäbodområde - utmark mellan fjäll och bygd, Eva Ljungdahl, Länsstyrelsen 2002.

Ärendets beredning

Bakgrunden till detta beslut om naturreservat framgår av länsstyrelsens ärende dnr 231-5468-95. Hela reservatet ligger inom f.d. domänreservatet FDR-Z-006 Marntallåsen. Detta domänreservat - som f.d. Domänverket inrättat - har vid Domänverkets bolagisering överförts till naturvårdsfonden. I regeringsbeslut (1995-12-21 M95/4758/4 och M95/4836/4) har regeringen förklarat att "det ankommer på berörda länsstyrelser att...besluta om erforderligt förordnande enligt naturvårdslagen" för detta område.

Länsstyrelsen har i ärendet hört bland annat kommunen. Synpunkter har kommit in på frågan om snöskotertrafiken i området. Enligt kommunens uppfattning bör denna fråga hanteras samlat för ett avsevärt större område och i särskild ordning. Länsstyrelsen delar denna uppfattning.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med en heldragen linje på bifogade karta bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och tillgodose behov av områden för friluftslivet. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken området som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Marntallåsen.

I detta beslut har Länsstyrelsen beaktat de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken (MB). Länsstyrelsen finner att detta beslut om naturreservat stämmer väl överens med

dessa bestämmelser. Sålunda är området riksobjekt för naturvård (3kap. 6§ MB).

Vidare ingår området i det europeiska nätverket av värdefull natur - Natura 2000. Bestämmelserna härom - det s.k. Art- och habitatdirektivet - återfinns numera i 7 kap. 27 § punkt 2, i miljöbalken. Enligt direktivet utgörs naturtypen till stora delar av s.k. Aapamyrrar (7310) och till viss del av västlig taiga (9010).

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara områdets olika naturtypers ekosystem och naturliga processer samt att bevara landskapets orörda karaktär i väsentligen orörd och ostörd tillstånd för framtiden. Befintliga fäbodvallar och gamla leder skall dock så långt möjligt bevaras. Ändamålet är även att - inom ramen för detta ändamål - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Ändamålet skall tryggas genom att

- skogen och all annan natur lämnas att utvecklas fritt
- alla exploaterande verksamheter undviks
- friluftslivet kanaliseras vid behov
- befintliga fäbodvallar och gamla stigar så långt möjligt bevaras

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap. 5-6 §§ och 30 § miljöbalken jämfört med 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken, vilka anges nedan.

Nedanstående föreskrifter skall inte innebära inskränkning i samernas rättigheter enligt rennäringslagen. Detta gäller den del av reservatet som är åretruntmark för renbete, jämför ovan. Föreskrifterna skall inte heller utgöra hinder för åtgärder enligt skötselplan.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad
2. Anlägga väg
3. Anlägga luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
9. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller i vatten
10. Utan länsstyrelsens tillstånd sprida ut kalk på land eller vatten

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i skötselplanen
3. Anläggning och underhåll av leder i området

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
2. Göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällen inräknade

D. Föreskrifter enligt 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm som framgår av bifogad skötselplan.

Övrigt

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även länsantikvarie Kjell-Åke Aronsson, avdelningsdirektör Bengt Ekendahl, länsarkitekt Kaj Wejander och jurist Jon Ericsson deltagit.

Maggi Mikaelsson

Olof Ternström

Bilagor

1. Skötselplan
2. Kombinerad besluts- och skötselplanekarta
3. Hur man överklagar

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Statens Fastighetsverk, Box 2263, 103 16 Stockholm
Statens Fastighetsverk, Storsjöstråket 15, 5 tr, 831 34 Östersund
Bergs kommun, Box 73, 840 40 Svenstavik
Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Galhammarvägen 1, 840 40 Svenstavik
Lantmäterimyndigheten i Jämtlands län, Fastighetsregistret
Lantmäterimyndigheten i Jämtlands län, Östersundskontoret
Bugårdsbodarnas jaktlag, Herbert Löök, Helgebacken 2105, 830 24 Oviken
Västnorbodarnas jaktlag, Kurt Karlsson, Svedje 3460, 840 44 Oviken
Marntallbodarnas jaktlag, Erik Jonsson, 2070 Hoverberg, 840 40 Svenstavik
Anjebodarnas jaktlag, Olle Olofsson, Svedje 3453, 830 24 Oviken
Magnus Alsing, Box 179, 830 24 Oviken
Sven Bo Bergström, Spettstigen 7, 831 48 Östersund
Örjan Eriksson, Joxåsen 2344, 830 24 Oviken
Hans-Erik Karlsson, Svensåsen 2411, 830 24 Oviken
Erik Martinsson, Sanne 2042, 830 23 Hackås
Thore Petrusson, Lugnet, 830 44 Nälden
Tåssåsens sameby, Olof Johansson, Glen 2, 840 31 Åsarna
SWEMO, Box 384, 831 25 Östersund
Jämtland-Härjedalens naturskyddsförbund, AnnKristin Holmberg, Vike 1735,
835 91 Krokomb
Bergs naturskyddsförening, Kjell Åkerblom, Hoverberg 2512, 840 40
Svenstavik
Östersundsposten, Box 124, 831 22 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Kultur
Plan
Naturvård
Fältpersonalen

Skötselplanen omfattar denna textdel och den kombinerade besluts och skötselplanekartan. Planen upprättades år 2002.

Syftet med naturvårdsförvaltningen

1. Bevara och vårda områdets naturtypers ekosystem och naturliga processer samt att bevara landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd.
2. Bibehålla områdets goda förutsättningar för naturstudier och annat rörligt friluftsliv.
3. Så långt möjligt bibehålla fäbodvallarna och gamla stigar i ursprungligt skick.

Disposition och skötsel av mark och vatten

Hela området utom fäbodarna

Beskrivning:

Området utgörs av en höjdplatå med en mosaik av myr och skogsmark.

Mål:

Urskog respektive orörd myr. Områdets orörda karaktär skall i största möjliga utsträckning bibehållas.

Riktlinjer:

Inga åtgärder vidtas utöver vad som anges nedan.

Fäbodarna

Beskrivning:

Inom reservatet finns fyra fäbodmiljöer med befintliga byggnader.

Byggnaderna vid Anjebodarna, Västnårbodarna och Mustvallen är i gott skick och utarrenderas som fritidsbostäder medan Dörrsåbodarna är i sämre skick.

Mål:

Att bibehålla mark och byggnader i vårdat skick (undantag Dörrsåbodarna).

Riktlinjer:

Sedvanlig vård och underhåll av mark och byggnader. Där så är möjligt vårdas marken genom slåtter och/eller bete.

Särskild hänsyn skall tas till byggnadernas kulturhistoriska värde. Vid restaureringsåtgärder skall samråds ske med Läns museet. I fråga om Dörrsåbodarna får frågan om lämpliga upprustningsåtgärder lämnas öppen tills vidare.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Tillgänglighet och friluftsanordningar

Beskrivning:

Allmän landsväg går strax söder om reservatet. Mellan fäbodarna går flera gamla stigar. Den s.k. Jämt-Norgevägen även kallad Pilgrimsleden är en vandringsled som går rakt igenom reservatet i öst-västlig riktning. Frågan om vem som är huvudman för denna vandringsled är för närvarande oklar. Ett särskilt råd finns dock - Pilgrimsrådet.

Mål:

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. Friluftslivets intresse skall underordnas intresset att bevara naturkvalitéerna.

Åtgärder:

Ett lämpligt antal gamla stigar rustas upp. Vägvisning görs från allmänna vägen.

Renhållning

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

Information

Informationsskyltar sätts upp där upprustade stigar går in i området. Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Utmärkning

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Ekonomisk utredning

Initialkostnader

Framställning av skylt 20 000 kr

Utmärkning av reservatsgräns 40 000 kr

Årliga kostnader

Tillsyn 10 000 kr

Finansiering

Skötsel och upprustning av fäbodarna och den s.k. Pilgrimsleden får finansieras i särskild ordning. I övrigt finansierar Naturvårdsverket naturvårdsförvaltningen.